

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ»

1. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів здатності до вирішення професійних завдань інноваційного характеру, пов'язаних з обґрунтуванням, плануванням та реалізацією превентивних та екстрених (аварійних) заходів цивільного захисту з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності здобувачів освіти, а також досягнень науково-технічного прогресу.

Завдання вивчення дисципліни передбачає засвоєння студентами знань і вмінь з прогнозування надзвичайних ситуацій, побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення надзвичайних ситуацій, захист працівників, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах надзвичайної ситуації шляхом локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є управління безпекою людини в умовах надзвичайних ситуацій.

Міжпредметні зв'язки: навчальна дисципліна «Цивільний захист» тісно пов'язана з такими дисциплінами навчального плану бакалавра як «Безпека життєдіяльності» та «Основи охорони праці».

2. У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- функції та структуру системи цивільного захисту населення та територій; термінологію; основні поняття; які використовуються в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень в умовах надзвичайних ситуацій; особливості запобігання; методику прогнозування виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій та специфіку управління при їх ліквідації;

- сучасні проблем і головні завдання ЦЗ та коло своїх обов'язків щодо питань надійного виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити НС та привести до прояву їх негативних наслідків на ОГ;

- організацію моніторингу НС, побудову моделі їхнього розвитку, застосування методів прогнозування їхнього виникнення, передбачення масштабів та соціально-економічні наслідки;

- спрямовування дії персоналу підприємств, установ та організацій на запобігання НС та на їхню профілактику;

- планування заходів ЦЗ, здійснення управління ОГ та АТО в умовах НС, оцінку їхніх соціально-економічних наслідків;

- виявлення небезпеки на ранніх стадіях виникнення, дії з розвитком подій щодо організації та запровадження аварійно-рятувальних, відновлювальних та інших невідкладних робіт.

вміти:

- приймати рішення та здійснювати управління державними структурами в галузі цивільного захисту населення та територій; забезпечувати охорону життя і здоров'я здобувачів освіти у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності.

- забезпечувати скоординовані дії щодо попередження виникнення НС на ОГ відповідно до своїх професійних обов'язків;

- забезпечити та реалізувати у повному обсязі заходи колективної та особистої безпеки персоналу ОГ і населення АТО, що мешкає поблизу;
- обирати і застосовувати методики з прогнозування та оцінки радіаційної, хімічної, гідрологічної, вибухової, пожежної, біологічної (епідеміологічної), геологічної і метеорологічної обстановки в зоні НС розрахунок параметрів вражаючих факторів джерел НС, що контролюються і використовуються для прогнозування;
- проводити розрахунки з визначення складу сил, засобів і ресурсів для подолання наслідків НС;
- забезпечувати якісне навчання працівників ОГ з питань ЦЗ, надання допомоги та консультацій працівникам організації (підрозділу) з практичних питань захисту у НС;
- оцінювати стан готовності підрозділу до роботи в умовах загрози і виникнення НС за встановленими критеріями та показниками;
- організувати взаємодію з відповідними державними органами та структурами ЦЗ з метою захисту персоналу ОГ і населення АТО, що мешкає поблизу, створювати умови ефективного функціонування та розвитку певної структури ЦЗ, поліпшувати зв'язки і взаємовідносини між її елементами;
- проводити ідентифікацію, експертизу, дослідження умов виникнення і розвитку НС, обґрунтувати, планувати та реалізувати оперативні заходи щодо запобігання їхнього виникнення;
- планувати та здійснювати заходи щодо захисту населення, матеріальних і культурних цінностей в умовах НС,
- оцінювати соціально-економічні наслідки НС та обґрунтовувати рішення у сфері ЦЗ з визначенням джерел фінансових і матеріально-технічних ресурсів;
- обґрунтовувати необхідні заходи, засоби і ресурси для подолання наслідків НС, організувати виконання рятувальних, відновлювальних та інші невідкладні роботи відповідно до майбутнього фахового призначення;
- продукувати управлінські рішення у сфері ЦЗ з визначенням джерел фінансового та іншого виду забезпечення та здійснювати оцінку впливу рішень, що приймаються.

3. Зміст навчальної дисципліни за темами:

Тема 1. Моніторинг небезпек, що можуть спричинити НС.

Тема 2. Планування з питань цивільного захисту. Методика підготовки і проведення занять, розробка плану-конспекту для проведення занять з ЦЗ.

Тема 3. Оцінка інженерної обстановки.

Тема 4. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту. Концепція організації надання медичної допомоги населенню за умов НС.

Тема 5. Оцінка соціально-економічних наслідків НС.

Тема 7. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження.

Тема 8. Захисні споруди ЦЗ. Засоби індивідуального захисту населення.

Тема 9. Основи організації проведення заходів щодо надання допомоги потерпілим та життєзабезпечення населення в НС.

Тема 10. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту.

Тема 11. Поняття державного резерву, його забезпечення.

Тема 12. Концепція організації надання медичної допомоги населенню за умов НС.

4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 4 кредити ЄКТС, 120 годин, з них 40 годин аудиторної та 80 годин самостійної роботи.

5. Форма семестрового контролю: залік.

6. Викладач: Чорна Оксана Григорівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач.

7. Перелік літератури:

Основна література

1. Безпека життєдіяльності (теоретичні основи та практичний курс) : Навч. посібник / П. С. Атаманчук, В. В. Мендерецький, О. П. Панчук, Р. М. Білик, У. І. Недільська. – Кам'янець-Подільський: ТОВ : «Друк-Сервіс», 2014. – 208 с.

2. Безпека життєдіяльності та цивільний захист і методика їх навчання : Навч. посібник / П. С. Атаманчук, В. В. Мендерецький, О. П. Панчук, Р. М. Білик, О. Г. Чорна, У.І. Недільська. – Кам'янець-Подільський: ТОВ: «Друк-Сервіс», 2013.– 244 с.

3. Безпека життєдіяльності (теоретичні основи) : Навч. посібник / П. С. Атаманчук, В. В. Мендерецький, О. П. Панчук, О. Г. Чорна. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 276 с.

4. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник.– К: Знання-Прес, 2007.– 487 с.

5. Плахтій П.Д., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Баран Г.М., Олійник О.І. Безпека життєдіяльності у надзвичайних ситуаціях: Навчально-методичний посібник для підготовки майбутнього учителя. - Кам'янець-Подільський: Друк ПП Буйницький О.А (студія «РУТА»), 2006. - 144 с.

Додаткова література

1. Бикова О.В. Болієв О.В., Деревинський Д.М., Єлісеєв В.Н., Миронець С.М., Осипенко С.І., Півень Ю.О. та інші. Основи цивільного захисту: Навч. посібник К: 2008.– 223 с.

2. Васійчук В.О., Гончарук В.Є., Качан С.І., Мохняк С.М. Основи цивільного захисту: Навч. посібник / Львів, 2010.- 384 с.

3. Гончарук В.Є., Качан С.І., Орел С.М., Пуцило В.І., «Оцінка обстановки у надзвичайних ситуаціях». Навчальний посібник, Видавництво НУ «Львівська політехніка». Львів, 2004р.,-136с.

4. Євдін О.М., Могильниченко В.В. та ін. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т.1. "Техногенна та природна небезпека". Т.3."Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) та містобудування".Посібник.- К.: КІМ, 2007, 2008.- 636 с.,- 152 с.

5. Михайлюк В.О. Цивільний захист: Навчальний посібник. Ч.3: Цивільна оборона. – Миколаїв: УДМТУ, 2002.- 155 с.

6. Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Цивільна безпека: Навч. посібник.– К: Центр учбової літератури, 2008.– 158 с.

7. Осипенко С.І., Іванов А.В. "Організація функціонального навчання у сфері цивільного захисту" За наук.ред. Бикової О.В.-К., 2008. -286с.

8. Русаловський А.В., Вендичанський В.Н. Цивільний захист: Навч. Посібн./За наук.ред. Запорожця О.І., -К.: АМУ, 2008, -250с.

9. Сушло С.Т., Заплатинський В.М., Харамда Г.М. Цивільний захист: Навч. посібник/ За ред.. проф.. М.О. Біляковича.– К.: Арістей, 2007.– 386 с.

Рекомендовані джерела інформації

1. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи <http://www.mns.gov.ua/>.

2. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.

3. Сайт, присвячений землетрусам та сейсмічному районуванню території <http://www.scgis.ru/russian/>.

4. Сайт, присвячений надзвичайним ситуаціям природного характеру <http://chronicl.chat.ru/>.

5. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України <http://www.eriukr.net/index.htm>.

6. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».

7. <https://km.nmc.dsns.gov.ua> - Навчально-методичний центр цивільного захисту та бжд у Хмельницькій області.